

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD

Emdrupvej 115A, 5. etage, 2400 København NV - tlf.: 24 62 62 29
bf@boernesagen.dk - www.boernesagen.dk
CVR nr. 23 19 04 19

Maj 2013

Børnesagens Fællesråd anbefaler en national handlingsplan til bekæmpelse af fattigdom i Danmark

Børnesagens Fællesråd, der arbejder for de sårbare, udsatte og anbragte børn og unge i Danmark, møder børn og unge, der lider under fattigdom og afsavn i hverdagen som følge af forældres forsørgelsesgrundlag på offentlige ydelser som kontanthjælp, dagpenge, førtidspension o.lign.

Børnesagens Fællesråd uddeler 2 gange årligt stipendier som støtte til børn og unge i familier med eneforsørgere, der lever af et lavt rådighedsbeløb (kontant beløb når husleje og alle faste månedlige udgifter er betalt). Stipendierne anvendes i familierne til årstidssvarende tøj, fritidsaktiviteter, ferieoplevelser, fejring af konfirmation, fødselsdag og jul. Ansøgerne er enlige forsørgere, der ofte ikke har været på arbejdsmarkedet i længere tid, som lider af akutte, kroniske eller livstruende sygdomme og/eller har børn med handicap.

En national handlingsplan

Børnesagens Fælles peger på en række fokusområder inden for fattigdom, som bør omfattes af en national handlingsplan, der skal bekæmpe børnefattigdom og langvarig fattigdom. En national handlingsplan skal munde ud i lovgivning og handlingsplaner, som skal dække både nationale og lokale initiativer, der fokuserer på fattigdom. Handlingsplanen strækker sig over en 3 årig periode fra 2013 til 2016. En årlig rapportering til Folketinget skal fastholde fokus på, hvordan udviklingen i og afviklingen af fattigdom i Danmark forløber.

Baggrund om fattigdom og ulighed

Fattigdom handler i et velfærdssamfund som det danske om en relativ fattigdom, dvs. bl.a. ufrivillige materielle afsavn som muligheder for at spise sund kost, deltage i aktiviteter og have de levevilkår, som er normale i det omgivende samfund.

Ved langvarig fattigdom ses ofte en negativ kurve for, hvad der er råd til af mad, aktiviteter, beklædning, boligudstyr, IT og mobiltelefon samt ferie.

Fattigdom handler først og fremmest om økonomi, men der følger ofte andet med.

Fattigdom og ulighed går tit hånd i hånd, men det er ikke det samme. Ulighed handler om de ulige chancer, som økonomisk fattigdom medfører.

MEDLEMMER AF BØRNESAGENS FÆLLESRÅD:

KFBU - Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge
Foreningen af Danske Døgninstitutioner for Børn og Unge
Ungdommens Vel
LOS - Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud
TABUKA
Foreningen Grønlandske Børn

FBU - ForældreLANDSforeningen
Daginstitutionernes Lands-Organisation
Foreningen Jysk Børneforsorg/
Fredehjem
Ungdomsringen
KFUM's Sociale Arbejde i Danmark
Landsforeningen BoPam

Børn og Familier
Børns Vilkår
Mødrehjælpen
Barnets Hus
Red Barnet
Ungdommens Røde Kors

Formål

Formålet med en national handlingsplan er at skabe et samlet fokus på eksistensen af fattigdom samt udviklingen i fattigdommen lokalt og på landsplan.

Handlingsplanen skal fremme flg.:

- At fattigdom – herunder navnlig fattigdom blandt børn og unge - synliggøres og bekæmpes
- At politiske og praktiske initiativer, der modvirker fattigdom, udvikles og iværksættes
- At fastholde en dagsorden om at knække fattigdomskurven
- At fremme kvalitative og kvantitative måder at bekæmpe fattigdom på
- At skærpe den politiske opmærksomhed ved en årlig rapportering til Folketinget
- At skabe forståelse og solidaritet til at fremme bekæmpelsen af fattigdom
- At modarbejde såvel langvarig som kortvarig fattigdom og social eksklusion

Fattigdomsgrænse

Med udgangspunkt i analyser og anbefalinger fra det af Social – og Integrationsministeren nedsatte Ekspertudvalg om fattigdom fastlægges en officiel dansk fattigdomsgrænse, der skal være et redskab til at definere fattigdom.

Ved at fastlægge en officiel fattigdomsgrænse i Danmark sikres et grundlag for at følge udviklingen, herunder især udviklingen i antallet af børn og unge, der lever i fattigdom, og antallet af mennesker, der lever i langvarig fattigdom.

Handlingsplanens indhold og initiativer

Handlingsplanen skal skærpe opmærksomheden om grupper i den danske befolkning, som er i risiko for eller er ramt af fattigdom. Handlingsplanen skal endvidere inspirere til konkrete politiske og praktiske handlinger, der skal gavne fattige mennesker og forbedre deres levevilkår og muligheder.

Børnefattigdom

Børn, der lever i familier med en lav indkomst, oplever dagligdags afsavn. Det drejer sig om, at der ikke er råd til fx "at give gaver til fødselsdag", "at komme med på skoleudflugt", "at fejre konfirmation", "at have adgang til computer derhjemme" m.v.

Det betyder noget for børnenes læring og trivsel, at de udelukkes fra fællesskaber, fordi der ikke er råd. Det påvirker børns selvværd og øger chancen for mobning og eksklusion.

Unge og fattigdom

Unge, der forlader grundskolen og ikke går i gang med en ungdomsuddannelse, er i stor fare for at forblive fattige.

Unge, der afslutter en erhvervsuddannelse eller en kortevarende eller længerevarende videregående uddannelse, rammes i stor stil af arbejdsløshed ved afslutningen af deres uddannelse og forsørger sig på dagpenge eller kontanthjælp.

Unge, der går i gang med en erhvervsuddannelse, har brug indsatser, der fastholder dem i uddannelsesforløbet, så de gennemfører en faglig uddannelse, der kan bane vej ind på arbejdsmarkedet, så de ikke havner på offentlig forsørgelse eller i fattigdom.

Hjemløshed rammer i stigende grad unge, der har en utilstrækkelig levefod.

Fattige eneforsørgere

Enlige forsørgere, der har begrænset eller ingen uddannelse eller bliver ramt af sygdom eller arbejdsløshed, udgør en særlig gruppe, og de er i fare for at blive ramt af fattigdom.

Eneforsørger kan være efterladt med en stor gæld efter et forlist parforhold, eller de kan sidde med en boligudgift, som ikke længere svarer til deres økonomi.

Langt de fleste eneforsørgere er kvinder, der kan være ramt af manglende ligeløn eller mangel på mulighed for få en fuldtidsstilling.

Langvarig fattigdom

I 2002 havde 35.000 danskere, der ikke var studerende, levet i fattigdom i tre år eller mere - heraf 9.000 børn. Det tal var i 2010 vokset til 62.000 danskere. Opgørelsen viser også, at der mellem 2002 og 2010 blev 7000 flere børn, som levede i langvarig fattigdom. Det er en stigning på 85 procent til i alt 16.000 børn.

Enhver kan klare en måned eller to - eller et halvt år - på en lav ydelse. Men når den lave ydelse er forsørgelsesgrundlag i årevis, opstår der problemer med at købe ordentlig mad, at komme på ferie eller i biografen, med at betale husleje og med at erstatte indbo, der går i stykker eller slides naturligt op. Mange eneforsørgere på overførselsindkomst undlader at gå til tandlægen, de køber ikke receptpligtig medicin, og de hverken holder eller deltager i familiefester, der kræver gaveindkøb. På den måde bliver fattigdommen også til isolation, fordi der ikke er råd til at være social.

Beskæftigelse, uddannelse og fattigdom

Uddannelse og beskæftigelse er de allervigtigste redskaber i forebyggelse og bekæmpelse af fattigdom. Det gælder om at skabe gode muligheder for begge dele gennem hele livet uanset alder, køn eller etnicitet. Inklusion på arbejdsmarkedet er af vital betydning for alle borgere, og det fordrer et fleksibelt arbejdsmarked og fremme af socialøkonomiske virksomheder

Danmarks Nationale Sociale Rapport og EU

Som led i bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse valgte regeringen både i den Nationale Sociale Rapport for 2011 og i 2012 at fastsætte en målsætning om, "at mindske antallet af personer i husstande med lav beskæftigelse med 22.000 personer frem mod 2020". Det anbefales, at Danmark sætter sig en mere ambitiøs målsætning med henblik på at fremme beskæftigelsen og bekæmpe fattigdommen og den sociale udstødelse frem mod 2020.

Civilsamfund og Ngo'er

Civilsamfundet skal være vagthund og fortaler for samfundets udsatte og sårbare borgere, og den rolle skal i særlig grad dække fattigdom i målgrupper som børn, unge, eneforsørgere, hjemløse, indvandrere m.fl.

Handlingsplanen udbredelse nationalt og kommunalt

Vedtægelsen af en national handlingsplan skal fastlægge rammerne for såvel den nationale som den kommunale bekæmpelse af fattigdom. Handlingsplanen skal have fokus på at styrke den sociale inklusion, den skal gøre fattigdomsbekæmpelsen synlig og sikre nødvendig lovgivning på området.

Evaluering og opfølgning

I den årlige rapportering til Folketinget indgår kommunernes bidrag til opfyldelse af den nationale handlingsplan.

I 2016 foretages en ekstern evaluering af den nationale handlingsplan som grundlag for udarbejdelse af den kommende handlingsplan for 2016-2019.

Børnesagens Fællesråds anbefalinger

Børnesagens Fællesråd anbefaler regering og folketing flg. til bekæmpelse af børnefattigdom og langvarig fattigdom i Danmark:

1. fastlæggelse af en officiel dansk fattigdomsgrænse, der skal være et redskab til at definere fattigdom
2. vedtagelse af en national handlingsplan, der skal bekæmpe fattigdom på nationalt og lokalt plan gennem lovgivning og konkrete handlingsplaner

Børnesagens Fællesråds anbefalinger til indsatsområder

1. Graduering af børneydelser til familier, der lever på et lavt rådighedsbeløb
2. Øget anvendelse af kan-tydelser i Serviceloven som fx huslejeindskud
3. Sikring af adgangen til billige boliger
4. Adgang til gældsrådgivning og mentorvirksomhed samt gældssanering
5. Udstedelse af fritidspas
6. Gratis adgang til mad - og frugtordning i daginstitutioner og skoler
7. Øget brug af brobygning ved overgang fra folkeskole til ungdomsuddannelse
8. Øget brug af kvalificerede mentorer til unge i ungdomsuddannelser
9. Styrket efterværn for unge der har været anbragt eller udsendes efter afsoning for ungdomskriminalitet
10. Adgang for kontanthjælpsmodtagere til lønarbejde svarende til førtidspensionister
11. Oprettelse af lærepladser ved indgåelse af kontrakter om udførelse af offentlige opgaver

12. Øgning af antallet af virksomhedspraktikker og lærepladser og voksenlærepladser